

**LANDSTINGETS
OMBUDSMANDS
BERETNING
FOR 2002**

71 – Uddannelse.

1. Tilskud til efterskoleophold. Ansvar for fejlagtig rådgivning.

A klagede over, at han ikke havde modtaget tilskud fra hjemmestyret til dækning af hans datters efterskoleophold i Danmark og over, at K Kommune havde krævet, at A refunderede kommunen udgiften til datterens billet, som kommunen havde lagt ud.

Ombudsmanden fandt ikke grundlag for at kritisere hjemmestyret, som ikke havde stillet A i udsigt, at han kunne opnå tilskud.

Ombudsmanden fandt derimod, at kommunen havde rådgivet A fejlagtigt om hans mulighed for at opnå offentligt tilskud til datterens efterskoleophold.

Selvom der var tale om rådgivning uden for kommunens myndighedsområde, har kommunen i sin rådgivning af A skullet overholde god forvaltningsskik, som i denne sammenhæng indebar, at rådgivningen skulle være korrekt.

Ombudsmanden fandt derfor, at kommunen var forpligtet til at afgøre en klage fra A, som indebar at kommunen skulle tage stilling til, om kommunen havde handlet erstatningspådragende.

(J. nr. 11.10.79.01/056-97)

Under mit besøg i K Kommune i 1997 klagede A ved personlig henvendelse til mig den 28. maj over, at han er afkrævet betaling i forbindelse med, at hans datter, ..., i 1996 gennemførte et efterskoleophold i Danmark.

A søgte den 16. januar 1996 på et af direktoratet udarbejdet standard-skema om tilskud fra hjemmestyret til, at datteren ... kunne gennemføre 41 ugers efterskoleophold på ... Ungdomsskole i Danmark.

Ansøgningen er samme dag påført følgende oplysninger og indstilling fra skolen i K by:

”klasse 10 u” og ”Bemærkninger: Egned p. g. a. at hun trænger til at komme ud af det miljø hun befinder sig i, men hendes faglige færdigheder er mangelfulde.”

Ansøgningen er sendt til Direktoratet for Kultur, Uddannelse og Kirke.

Direktoratet afslog ansøgningen ved sålydende brev af 2. maj 1996 til A:

”Afslag på ansøgning om tilskud til efterskoleophold for ... cpr.nr.

Direktoratet for Kultur, Uddannelse og Kirke beklager hermed at måtte meddele, at jeres ansøgning om tilskud til efterskoleophold ikke kan imødekommes.

Begrundelsen for afslaget er følgende:

Der er indkommet langt flere ansøgninger om tilskud til efterskoleophold, end dem der kan imødekommes inden for den givne bevilling.

Direktoratet har derfor måttet prioritere ansøgningerne ud fra nedennævnte retningslinier.

Ansøgere, der opfylder samtlige nedennævnte betingelser, har fået fortrinsret.

1) forældrene har fast bopæl i Grønland og har haft fast bopæl i mindst 1 år ved efterskoleopholdets start,

- 2) eleven er ikke fyldt 18. år. ved opholdets start,
- 3) eleven har afsluttet eller forventes at afslutte 11. klasse samme år, eleven er optaget på en efterskole, der er godkendt af undervisningsministeren,
- 5) skolens indstilling foreligger,
- 6) ansøgningen er modtaget af Grønlands Hjemmestyre inden den 1. februar 1996.

Ansøgere, der ikke har modtaget tilskud til efterskoleophold i skoleåret 1995-96; har fået fortrinsret.

Ansøgere, der af deres skole er blevet erklæret for egnede til et efterskoleophold, har fået fortrinsret.

Ansøgere, der på baggrund af skolens udtalelse og de fremsendte standpunktskarakterer skønnes at have det største behov samt forudsætninger for at gennemføre et efterskoleophold med et godt udbytte, har fået fortrinsret.

Da ... går i 10 klasse kan jeres ansøgning således desværre ikke imødekommes."

Der foreligger herefter følgende brev af 7. maj 1996 fra skolen i K by til A:

"Vi snakkede sammen igår om det brev du havde fået fra hjemmestyret. Bagefter regnede jeg prisen ud på et efterskoleophold uden hjemmestyrestøtte. Prisen som I så eventuelt skulle betale vil være 6870,- på et år, eller 570 om måneden. Det er lidt mindre end jeg fortalte dig da vi snakkede sammen, så jeg vil høre, om I nu vil have pladsen, eller ej? Vil du ringe til mig.

med venlig hilsen

... , rådgivningslærer, 7-12. klasse."

Det fremgår videre af det notat, som jeg udarbejdede i forbindelse A's klage til mig:

"Imidlertid modtog A en regning på 11.890,- kr. fra ... Ungdomsskole til dækning af skolepenge, rate 1-10, til barnet. Endvidere modtog A's ægtefælle en regning fra K Kommune på 6.695,- kr. til dækning af en enkeltbillet fra K by til en by i Danmark. Det vil sige, at K Kommune har lagt ud for billetten. Endelig har A bestilt en retur-billet til barnet, da hverken kommunen eller hjemmestyret havde gjort det, nu et par uger før barnets afrejse.

A har fået oplyst, at familiens udgifter i forbindelse med efterskoleopholdet vil andrage 25.280,- kr. og ikke 6.780,- kr. som oprindeligt oplyst. På denne baggrund besluttede A at skrive til kommunens kultur- og undervisningsudvalg, der holder til på skolen, dels med klage over rådgivningslærerens urigtige oplysninger, dels ansøge om økonomisk støtte til en del af regningen.

A havde talt med skoleinspektør ..., der havde oplyst, at kommunen er ved at finde en løsning på spørgsmålet, idet Landsstyremedlemmet for Kultur og Uddannelse Konrad Steenholdt i forbindelse med sit besøg i kommunen havde lovet, at de forældre, der på egen regning havde sendt deres børn på efterskoleophold, ikke skulle betale kursusafgiften. ... havde derfor sagt, at A ikke behøvede at aflevere klagen og ansøgningen. Klagen er ikke dateret, se vedlagte bilag.

A oplyste endvidere, at han havde talt med viceskoleinspektør ..., der havde oplyst, at kommunen søger at finde en løsning på spørgsmålet i starten af juni måned.

Efter samtalen undersøgte retschefen og jeg i incassoafdelingen, om der er blevet oprettet en inddrivelsessag i familiens navn, specielt da klageren som bilag til klagen fremkom med en regning adresseret til A's ægtefælle fra K Kommune på billetudgiften. Ganske som ventet fortalte ..., Incassochef, at der er oprettet en sag, men at skolen udtrykkeligt havde oplyst, at pengene ikke skulle inddrives. ... fandt endvidere

nogle bilag frem, hvoraf det fremgår, at kommunen havde lagt billetudgifterne ud og derefter mellemregnet med Hjemmestyret. Hjemmestyret har imidlertid returnermellemregnet (!!) udgiften med K Kommune og der står sagen, fortsat uopklaret.”

Kommunen har efter det oplyste ikke dækket regningen fra ... Ungdomsskole.

Den henvendelse til kommunens kultur- og undervisningsudvalg, som A refererede til, er følgende udaterede brev:

”Til kultur- og undervisningsudvalget.

Vedr. ..., ..., der for tiden på i ... Ungdomsskole.

Jeg klager over rådgivningslærerens, ..., urigtige oplysninger til skolesøgende forældre, og da jeg ikke acceptere det.

Sagen drejer sig om at rådgivningslæreren har oplyst mig prisen for skoleopholdet i Danmark. Han skrev, at prisen er 6.870,- kr. årligt eller 570,- kr. pr. måned, dette er ellers rimelig overkommelig for mig at betale. Men nu er jeg blevet oplyst, at prisen vil være incl. returbilletten 25.280,- kr.

Jeg vil derfor søge om støtte til en del af regningen, ikke mindst pga. de fejlagtige oplysninger som er givet mig fra rådgivningslæreren.

M.v.h.

A.“

Skolen i K by skrev den 26. september 1996 til direktoratet:

”Kiip, att. ... 3900 Nuuk.

K by, 26.9.96, Brev nr. ... Jour.nr. ...

I forbindelse med udbetaling af hjemmestyrestøtte til efterskoleelever, kan jeg konstatere, at adskillige forældre og skoler har henvendt sig til mig angående manglende støtte. Jeg har i den anledning henvendt mig telefonisk til dig, og fik det svar, at så længe skolerne sendte opgørelser til Jer månedsvis bagud, ville støtten blive sendt automatisk.

Jeg må så med beklagelse konstatere, at dette endnu ikke er sket. I den forbindelse skal jeg spørge Jer om, hvornår man kan vente støtten udbetalt.

Med venlig hilsen

..., rådgivn. 7-12.kl., Skolen i K by.

Kopi til Ledende skoleinspektør.”

Kommunen skrev på ny til direktoratet den 15. januar 1997:

”Vedr. billetudgifter

Følgende skal konstateres omkring billetudgifter til de fire efterskoleelever: Ultimo maj modtog jeg fra konsulent i KIIP, ..., oplysninger om, hvilke elever, der kunne forvente hjemmestyrestøtte til efterskoleophold.

X, Y, ... og Z fik alle afslag.

Imidlertid ville de, i modsætning til de andre, der havde fået afslag, meget gerne afsted, hvorfor jeg igen tog telefonisk kontakt til ..., der gav mundtligt tilsagn om "at vi skulle sende dem afsted, så skulle det nok blive klaret derfra."

Begrundelsen herfra for at sende netop disse fire afsted var, at de ville have usædvanligt stort udbytte af et danmarksoophold.

Vi skrev nu primo juni, og jeg udfærdigede på dette tidspunkt vedlagte liste over, hvem der havde fået støtte, og hvem der ikke havde. Som man vil se, figurerer de fire elever under "støtte".

En afsluttende telefonopringning til ... primo juni konfirmerede, at "vi ordner det herfra."

Efterskoleeleverne kom afsted, nogen med forsinkelse pga manglende plads i flyet. Primo september henvendte jeg mig telefonisk til ..., pga manglende udbetalinger af hjemmestyrestøtte, bla til de fire nævnte. Igen fik jeg at vide, "at det nu kun var et spørgsmål om tid, og at skolerne skulle sende regninger til ... månedsvi bagud." Der skete imidlertid intet, hvorfor jeg d. 26.9 afsendte vedlagte brev nr. 960337 til Heller ikke dette har jeg fået nogensomhelst respons på.

Dette er sagen fra maj 96 til nu.

Vedlagt: afslag på hjemmestyrestøtte til de fire, min liste med støtte og ikkestøtte."

Kommunen rykkede ved brev af 19. marts 1997 direktoratet for et svar i sagen.

Direktoratet svarede den 24. april 1997 kommunen således:

"[Rådgivningslæreren] henvendte sig flere gange telefonisk til KIIP i foråret 1996 for at få omgjort afslaget på ansøgning om tilskud til efterskoleophold for elever fra K by.

Det blev fra konsulenten i KIIP understreget, at der ikke kunne blive tale om ekstraordinært at bevilge de pågældende støtte, dels af hensyn til de mange andre afslag, der havde fået afslag med tilsvarende begrundelser, samt at bevillingen var brugt op. Begrundelsen blev accepteret.

Efterfølgende henvendelser om udbetaling af støtte og refusion af billetudgifter samt forretningsgangen med hensyn til udbetaling af støtte til efterskolerne, er besvaret ud fra en proceduremæssig hensyn og som almindelige mundtlige vejledninger, omhandlende elever, der allerede har fået tilskud.

Der er således på intet tidspunkt stillet ... eller andre i udsigt, at KIIP ville udbetale tilskud til de nævnte elever.

Det er en kendsgerning, at man i K by begik en tilsvarende fejl året før, hvor man sendte et par elever afsted uden tilsagn om tilskud, hvorfor påstand om "god tro" ikke kan gøre sig gældende i begge tilfælde.

Ud fra en forvaltningsmæssig synspunkt skal det herved understreges, at udvekslinger om sager, der inkluderer bevillinger, skal afhandles skriftligt mellem parterne, hvorfor KIIP i alle tilfælde henholder sig til skriftlige akter i sådanne sager.

Der er således ikke grundlag for at udbetale tilskud til omhandlede elever, hvorfor anbringelse af disse på efterskoler i Danmark nødvendigvis må belaste kommunen.

KIIP agter ikke at foretage sig videre i sagen, idet afgørelsen allerede er truffet ved skriftlig afslag for tilskud til pågældende elever."

Den 13. maj 1997 skrev kommunen på ny til direktoratet:

"Idet jeg refererer til ovennævnte skrivelse skal jeg bemærke følgende.

Jeg mener stadig at rådgivningslærer ... har handlet i god tro.

Af hans brevveksling med direktoratet fremgår det, at han allerede den 26.09.96 henvendte sig skriftligt angående problematikken. Brev nr. ..., j.nr. ... Forvaltningen har ikke modtaget noget svar på denne henvendelse.

Efterfølgende har ... skriftligt henvendt sig flere gange til direktoratet med samme resultat.

Jeg synes, at det er forkert, at gentagne henvendelser til direktoratet ikke besvares før den 24.04.97.

I lyset af ovenstående, skal jeg bede direktoratet genvurdere sagen.

... Ledende skoleinspektør"

Det sidst citerede brev ses ikke besvaret af direktoratet.

Efter at A havde klaget til mig, afgav kommunen ved skoleinspektør ... og rådgivningslærer ... ved min forespørgsel til kommunens kultur- og undervisningsforvaltning, følgende mundtlige bemærkninger til klagen, jf. mit notat herom af 4. juni 1997:

”Begge har forklaret, at kommunen alene ekspederer ansøgninger vedr. ansøgninger om tilskud til efterskoleophold fra forældre/elever til KIIP, som træffer endelig afgørelse om tilskud kan ydes. Tilskud er en hjemmestyreudgift. Imidlertid indebærer mellemregningssystemet, at kommunerne rekvirerer billetter til eleverne, og herefter mellemregner udgiften med KIIP over hjemmestyrebalancen.

Parterne i sager om ansøgninger om hjemmestyretilskud er således forældrene og KIIP.

...

I sagen om A's datter, ..., havde kommunen fået mundtligt tilsagn om støtte, hvilket KIIP imidlertid har trukket tilbage med det resultat, at kommunens mellemregning af billetudgifter er blevet returneret mellemregnet med kommunen. Herved er A blev afkrævet såvel hjemmestyretilskud som billetudgifter.

Da den returnerede mellemregning blev oversendt til kommunens incasso, meddelt ... incasso, at inddrivelsen skulle stilles i bero, hvilket er status i sagen i dag.”

Jeg skrev den 22. juni 1997 til direktoratet:

”Under træffetid K by i forbindelse med rundrejse til de grønlandske kommuner i 1997 modtog Ombudsmanden en klage fra A, ..., over, at hjemmestyret har afslået at yde støtte til datterens, ..., ..., efterskoleophold ved ... Efterskole.

I forbindelse med denne og en anden klagesag har ledende skoleinspektør ... og rådgivningslærer ..., ... afgivet en mundtlig partsudtalelse, jf. vedlagte kopi af notat herom.

Med henvisning hertil og til vedlagte kopier af bilag udleveret af den ledende skoleinspektør til brug for Embedets behandling af sagen:

- Oversigt over efterskoleelever i skoleåret 1996/1997, der af kommunen er betragtet som optaget med hjemmestyrestøtte
- Brev af 7. maj 1996 fra ... til A
- Udateret klage fra A over ... til Kultur- og Undervisningsudvalget
- Regning af 27. juni 1996 fra ... Ungdomsskole til A
- Brev af 26. september 1996 fra ... til KIIP, att. ...
- Brev af 15. januar 1997 fra samme til samme
- Brev af 19. marts 1997 fra samme til samme
- Brev af 24. april 1997 fra KIIP til K Kommune
- Brev af 13. maj 1997 fra ... til KIIP.

samt til notat om klagers henvendelse til Ombudsmanden og diverse, ligeledes vedlagte, kopier udleveret af klager, anmodes Direktoratet om en udtalelse til klagen og om udlån sagsmappen vedrørende klager.

Det bemærkes for god ordens skyld, at Direktoratets udtalelse eventuelt vil blive forelagt klager til partshøring.

Klager er ved særskilt brev orienteret om, at sagen er sendt til udtalelse i Direktoratet.

Jeg har endvidere tilstillet K Kommunes kultur- og undervisningsforvaltning kopi af dette brev til orientering.”

Jeg rykkede direktoratet for svar den 22. september 1997 og den 16. februar 1998.

Jeg skrev den 30. marts 1998 til direktoratet:

”Jeg modtog den 3. marts 1998 direktoratets brev, hvori det oplyses, at den pågældende sagsmappe allerede er tilsendt Ombudsmanden i forbindelse med en anden sag om samme emne som den foreliggende, og at direktoratet anmoder om at få sagsmappen returneret, med henblik på direktoratets udarbejdelse af en udtalelse hertil.

Jeg skal i den anledning henvide til, at jeg i forbindelse med den sag direktoratet henviser til, har returneret den tilsendte sagsmappe.

Det er imidlertid min opfattelse, at den sagsmappe, som jeg modtog, ikke er relevant for Ombudsmandens behandling af A's klage, idet sagsmappen alene indeholder direktoratets korrespondance med Ombudsmanden og enkelte fotokopier af direktoratets korrespondance med efterskolen i den anden klagesag, som Ombudsmanden har under behandling.

Jeg skal derfor påny anmode direktoratet om at fremsende direktoratets sag vedrørende ...'s optagelse og ophold på ... Efterskole, herunder direktoratets korrespondance med efterskolen og andre.”

Jeg modtog den 27. august 1998 direktoratets sagsmappe, journal nr. ... til brug for min behandling af A's og en anden klage over, at de pågældende var blevet afkrævet betaling for deres børns efterskoleophold i Danmark i 1996 og 1997.

Imidlertid vedrørte den tilsendte sagsmappe skoleåret 1997/1998, mens det af sagsomslaget fremgik, at sagerne vedrørende skoleårene 1995/1996 og 1996/1997 havde journal nr. ...

Jeg anmodede derfor telefonisk den 8. september 1998 direktoratet om at sende mig den korrekte sagsmappe.

Jeg modtog sagsmappen den 10. september 1998.

Jeg returnerede mapperne den 19. februar 1999, idet jeg samtidig skrev til direktoratet:

”Efter, at jeg telefonisk, den 8. september 1998, havde erindret direktoratet om, at jeg fortsat ikke havde modtaget de oplysninger i klagesagen, som jeg havde anmodet om, modtog jeg den 10. september 1998 direktoratets sagsmappe, j. nr. ..., som der var henvist til på sagsomslaget til sagsmappen, j. nr. ...

Jeg returnerer herved de pågældende sagsmapper med tak for lån.

Jeg kan imidlertid, efter at have gennemgået samtlige foreliggende oplysninger i sagen, konstatere, at jeg fortsat ikke har modtaget alt sagsmateriale, som direktoratet er i besiddelse af:

I de sagskopier, som jeg har modtaget fra K Kommune og fra A, har jeg noteret mig, at der dels foreligger skriftlige henvendelser af 26. september 1996, 15. januar 1997 og 19. marts 1997 fra kommunen til direktoratet, som hverken ses besvaret eller er indgået på de sager, som jeg har haft til gennemsyn og dels, at der foreligger et brev fra direktoratet, nr. ..., j. nr. ..., dateret 24. april 1997, som heller ikke findes i sagen.

Endvidere foreligger der ikke kopi af den ansøgning om tilskud til efterskoleophold, som direktoratet afslog ved brev nr. ...af 2. maj 1996, j. nr. ...

Herudover har K Kommune oplyst, at man mellemregnede billetudgiften i forbindelse med ...'s rejse til efterskolen i Danmark med Hjemmestyret, men at Hjemmestyret returnermellemregnede udgiften med kommunen.

Oplysninger om bogføringer og direktoratets notater og korrespondance i den anledning forefindes heller ikke i de sagsakter, som jeg har haft til gennemsyn.

Der foreligger endelig ikke oplysninger om direktoratets eventuelle korrespondance med ... Efterskole, som ... var optaget på.

Jeg skal med dette udgangspunkt påny anmode direktoratet om at fremsende samtlige sagsmapper indeholdende de oplysninger, som jeg ovenfor har efterlyst.

Såfremt direktoratet ikke kan fremskaffe alle sagsakter om de beskrevne forhold, skal jeg anmode direktoratet om en redegørelse for årsagen hertil, idet den omstændighed, at sagens akter i et omfang måtte være bortkommet i givet fald vil blive gjort til genstand for undersøgelse herfra i forbindelse med min behandling af A's klage.

Jeg forventer samtidig med direktoratets svar at modtage direktoratets udtalelse til A's klage over, at direktoratet har udvist forsømmelighed i forbindelse med, at han er blevet afkrævet betaling i forbindelse ...'s efterskoleophold."

Direktoratet svarede mig 12. marts 1999 således:

"Hermed fremsendes de anmodede oplysninger i A's klagesag.

I forbindelse med mellemregning/returnermellemregning af rejseudgifterne for ...'s rejse, har det af gode grunde ikke været muligt, at finde oplysninger i KIIP's regnskabssystem, idet der ikke er bogført posteringer for vedkommende, hvorfor der iflg. bogholderiet ikke har været mellemregninger i den forbindelse.

Ombudsmandens har tillige anmodet Direktoratet om at udtalelse sig i forbindelse med A påstand om, at Direktoratet har udvist forsømmelighed i forbindelse med, at A er blevet afkrævet betaling i forbindelse med ...'s efterskoleophold.

Direktoratet skal i den anledning anføre, at der herfra køres en meget stram procedure i forbindelse med godkendelse af efterskoleophold. Blandt andet hører det til proceduren, at der under ingen omstændigheder gives mundtlige tilsagn. Påstanden om, at den daværende konsulent mundtligt har givet et mundtligt tilsagn til kommunen kan afvises.

I den konkrete sag, har Direktoratet iht. gældende procedure meddelt skriftlig afslag på ansøgningen begrundet i, at ansøgeren ikke opfyldte betingelserne for efterskoleophold. Direktoratet har derfor svært ved at se, hvori forsømmeligheden består.

Hvad kommunens forvaltning har meddelt til ansøgerne, må stå for kommunens egen regning."

Jeg anmodede den 25. september 2000 kommunen om en udtalelse:

"Som kommunen er bekendt med, klagede A under Ombudsmandens besøg i K Kommune i 1997 over, at han blev opkrævet hele udgiften på 25.991 kr. til sin datters efterskoleophold i 1996/1997.

Jeg er nu af den opfattelse, at jeg er i besiddelse af samtlige oplysninger fra Hjemmestyret om sagen.

Jeg finder herefter, at min undersøgelse bør udvides til at omfatte kommunens behandling af sagen.

Jeg anmoder derfor kommunen om at sende mig samtlige kommunens sagsakter vedrørende behandlingen af A's ansøgning om sin datters efterskoleophold, herunder kommunens sagsakter vedrørende betalingsspørgsmålet.

Jeg anmoder samtidig kommunen om en udtalelse til følgende:

- Kommunen ved rådgivningslærer ... har i et brev af 7. maj 1996 (vedlagt i kopi) til A meddelt, at A's udgift til et efterskoleophold uden hjemmestøtte ville beløbe sig til 6.870 kr.
Kommunen anmodes om at redegøre for, med hvilken hjemmel kommunen har afkrævet A et større beløb.
- Der foreligger et udateret brev (vedlagt i kopi) fra A og hustru til kommunens kultur- og undervisningsudvalg, hvori der klages over den pågældende rådgivningslærer, og hvori der søges økonomisk støtte.
Kommunen anmodes om at redegøre for, hvorledes dette brev er besvaret af kommunen.
Jeg gør opmærksom på, at kommunens svar eventuelt vil blive forelagt A til partshøring.”

Kommunen ved ledende skoleinspektør ... kontaktede mig telefonisk efter, at kommunen havde modtaget brevet af 25. september 2000. Kommunen oplyste, at A var afgået ved døden.

Jeg anmodede derfor ved brev af 27. oktober 2000 K Kredsret, som behandlede dødsboet efter A, om at meddele mig, om dødsboet ønskede, at jeg fortsatte behandlingen af sagen.

Kredsretten meddelte mig i brev af 7. november 2000, at dødsboet ønskede sagen fortsat med henblik på en afklaring af, om der var begået sagsbehandlingsfejl.

Jeg meddelte ved brev af 5. januar 2001 kommunen, at jeg fortsatte min behandling sagen, og jeg erindrede samtidig om et svar på mit brev af 25. september 2000.

Kommunen svarede mig den 17. januar 2001 således:

”Idet jeg refererer til skrivelse af 05.01.2001, ..., skal jeg fremsende kommunens svar på brev af 25. september:

Principielt vil jeg indledningsvis bemærke, at det ikke er kommunen/skolevæsenet, der sender elever på efterskoleophold. Rådgivningslæreren på hovedskolen hjælper forældre med de praktiske forhold - men ellers er det en sag mellem forældre - KIIP og den enkelte efterskole. Dette fritager dog ikke rådgivningslæreren for en redelig rådgivning. Bilag 6

Kommunen har ved brev ved rådgivningslærer ... meddelt, ..at et efterskoleophold uden hjemmestøtte ville beløbe sig til 6.870,-.

Brevet er fremsendt af ... til A uden kopiorientering til forvaltningen. Den første orientering der er givet til ld. Skoleinspektør er ...'s liste over elever til plads skoleår 96/97. Her figurerer ... som: Optaget - støtte. Hvilke relater til ...'s telefoniske kontakt med ... - KIIP. Bilag 1

- Kommunen skal redegøre for, med hvilke hjemmel kommunen har afkrævet A et større beløb.

Kommunen har på ld. Skoleinspektørs foranledning sat opkrævning for efterskoleopholdet i bero - indtil det opklaredes, hvilken instans, der var ansvarlig i sagen - Beløbet er ikke opkrævet.

A søgte kommunens daværende Kultur - og undervisningsudvalg om støtte. I samme skrivelse klagedes der over daværende rådgivningslærer

Denne ansøgning sattes ligeledes i bero, indtil betalingsforholdene var afklaret med KIIP. Her henvises i øvrigt til bilagene 2 - 4, hvor rådgivningslæreren prøver at få et svar fra KIIP - samt brev fra ld. Skoleinspektør bilag 5.

Fra kultur - og undervisningsforvaltningen er sagen meget enkel. Vi har modtaget meddelelse fra ..., at ... er optaget med hjemmestyrestøtte på ... efterskole.

Efterfølgende har rådgivningslæreren gennem otte måneder ved flere officielle skrivelser til KIIP søgt at få en skriftlig tilkendegivelse vedrørende sagen - uden svar! ! Først den 24.04.97 svarer direktoratet.”

Jeg udtalte herefter:

”Det faktiske grundlag for min undersøgelse.

Efter de foreliggende oplysninger har A's datter, ..., i 1996 gennemført et efterskoleophold i Danmark uden offentlig støtte.

Der har været følgende omkostninger forbundet med opholdet:

Billetudgift for ... 's rejse til Danmark på 6.695 kr., som kommunen har betalt, og forbeholder sig ret til at opkræve hos A's dødsbo.

Billetudgift for ... 's returrejse til Grønland på 6.695 kr., som A selv har betalt.

Opkrævning fra ... Ungdomsskole til A på 11.890 kr. Det er ikke oplyst, om denne regning er betalt.

Det er herefter spørgsmålet, dels om kommunen er berettiget til at opkræve den udlagte billetudgift på 6.695 kr. hos A's dødsbo, og dels om A's dødsbo kan kræve tilskud til eller erstatning for de øvrige udgifter.

Mine bemærkninger om hjemmestyrets sagsbehandling.

Det foreligger oplyst, at hjemmestyret ved brev af 2. maj 1996 til A afsløgte hans ansøgning om tilskud til efterskoleophold.

Kommunen er af den opfattelse, at hjemmestyret efterfølgende ved telefonisk meddelelse til kommunen har omgjort denne afgørelse.

Direktoratet har i sin skriftlige korrespondence med kommunen og i sit svar til mig fastholdt, at direktoratet ikke har ændret sin afgørelse.

Jeg bemærker til dette, at en ændring af den afgørelse, som hjemmestyret den 2. maj 1996 sendte A, skal meddeles A for at stifte ret.

En eventuel tilkendegivelse over for kommunen om, at hjemmestyret ville yde støtte til A kan derfor ikke danne grundlag for noget krav fra A mod hjemmestyret.

Det er uden betydning for min vurdering af hjemmestyrets sagsbehandling, om kommunens eller direktoratets opfattelse af sagen er korrekt.

Der foreligger ikke i sagen dokumentation for, at direktoratet har meddelt A, at der kunne ydes hjemmestyrestøtte til hans datters efterskoleophold.

Jeg finder derfor ikke, at A's dødsbo kan gøre noget krav gældende mod hjemmestyret med henvisning til, at hjemmestyret har givet tilsagn om støtte.

Hjemmestyrets sagsbehandling giver mig i øvrigt anledning til at bemærke:

Landstinget tilsluttede sig på 2. forårssamling i 1994, at der skulle tilvejebringes et grundlag for, at grønlandske folkeskoleelever kunne sendes på efterskoleophold i Danmark.

Frem til 1. juni 1996 fandtes der ikke lovregler om ydelse af hjemmestyretilskud til disse efterskoleophold.

Der fandtes alene en hjemmel på landstingsfinanslovene for 1995 og 1996 til at afholde udgiften.

Direktoratet udstedte den 15. marts 1995 et cirkulære om ydelse af tilskud til efterskoleophold i Danmark. (Cirkulæret er efterfølgende afløst af en bekendtgørelse, der angiver landstingsforordningen om folkeskolen som hjemmel).

Cirkulæret indeholder blandt andet kriterier for behandling af ansøgninger om efterskoleophold og bestemmelser for de kommunale kultur- og undervisningsforvaltningers medvirken i sagsbehandlingen.

Disse bestemmelser er sålydende:

” Cirkulære om tilskud til efterskoleophold i Danmark.

...

§ 2. Der kan gives tilskud til følgende udgifter i forbindelse med efterskoleophold:

- 1) rejse tur/retur mellem Grønland og Danmark i tilknytning til skolestart og -afslutning,

- 2) nødvendige overnatninger i tilknytning til rejsen,
- 3) nødvendig forplejning i forbindelse med rejsen.
- 4) efterskoleopholdet

§ 3 Tilskuddet pr. elev til efterskoleopholdet jf. § 2, nr. 4, udgør for skoleåret 1995/96 281 kr. pr. uge. For de følgende år fastsættes tilskuddets størrelse af Direktoratet inden den 1. januar for det kommende skoleår.

Stk. 2. Depositum til den enkelte efterskole betales af forældrene i henhold til efterskolens bestemmelser.

§ 4. Der ydes kun tilskud til efterskoleophold i Danmark, såfremt følgende betingelser er opfyldt:

- 1) forældrene har fast bopæl i Grønland og har haft fast bopæl i mindst 1 år ved efterskoleopholdets start,
- 2) eleven ikke er fyldt 18 år ved opholdets start,
- 3) eleven har afsluttet eller forventes at afslutte 11 klasse samme år,
- 4) eleven er optaget på en efterskole, der er godkendt af undervisningsministeren,
- 5) skolens indstilling foreligger,
- 6) ansøgningen er modtaget af Grønlands Hjemmestyre inden den 1. maj det år, hvor opholdet startes

Stk. 2. Direktoratet kan i særlige tilfælde fravige stk. 1, nr. 2, 3 og 6.

Stk. 3. Ved afbrydelse af et efterskoleophold samt når eleven ikke møder op til skoleopholdet stopper betalingen af tilskuddet fro Direktoratet i henhold til den enkelte efterskoles bestemmelser.

Den lokale Kultur- og Undervisningsforvaltning.

§ 5. Ansøgning om tilskud foretages på et særligt skema udarbejdet af Direktoratet. Skemaet udleveres af Kultur- og Undervisningsforvaltningen. Ansøger afleverer skemaet på kultur- og Undervisningsforvaltningen vedlagt efterskolens bekræftelse på, at eleven er optaget.

Stk. 2. Kultur- og Undervisningsforvaltningen fremskaffer skolens indstilling samt afgangsbetegnelse eller senest afgivne standpunktskarakterer for den pågældende elev og fremsender alt materialet til Direktoratet.

§ 6. Kultur- og Undervisningsforvaltningen udsteder billet til udrejsen, der tilrettelægges i umiddelbar tilknytning til efterskoleopholdets start. Herefter mellemregnes beløbet med Direktoratet.

Stk. 2. Kultur- og Undervisningsforvaltningen forestår forberedelsen af elevens rejse, herunder indhentning af oplysninger om rejsedatoer og -tidspunkter samt reservation af overnatning i Grønland og Danmark, og meddeler disse oplysninger til eleven, efterskolen, det pågældende Grønlandske Hus samt Direktoratets Danmarksafdeling så vidt muligt 3 uger før udrejsen.”

Jeg forstår direktoratets afgørelse således, at direktoratet i sit afslag har lagt vægt på, at ... ikke gik i – eller havde afsluttet - 11. klasse, jf. cirkulærets § 4, stk. 1, nr.3), og at der var modtaget flere ansøgninger end det antal, der kunne imødekommes inden for den givne finanslovsbevilling.

Da der ikke har foreligget en lovbestemt ret for ansøgerne til efterskoleophold, har jeg ikke bemærkninger til, at der ved afgørelsen af ansøgningerne, er taget hensyn til bevillingens størrelse.

Da der ikke har foreligget et lovgrundlag, har der dog samtidig foreligget en pligt for direktoratet til at foretage et individuelt skøn over de indkomne ansøgninger.

Det udstedte cirkulære, som ikke er en for borgerne kundgjort og bindende retsforordning, har således ikke kunnet udgøre direktoratets retsgrundlag for den truffne afgørelse.

Jeg har imidlertid ikke bemærkninger til, at direktoratet har lagt vægt på ansøgernes skoleerfaring.

Det falder uden for min virksomhed at efterprøve et skøn inden for rammerne af gældende ret, medmindre der foreligger særlige forhold.

Der ses ikke at foreligge sådanne særlige forhold, som kan give mig anledning til nærmere at efterprøve direktoratets skøn.

Jeg forstår mig derfor ikke yderligere i forhold til direktoratets sagsbehandling.

Mine bemærkninger om kommunens sagsbehandling.

Det foreligger oplyst, at kommunen - efter Hjemmestyrets skriftlige afslag på støtte - har vejledt A om, at et efterskoleophold uden hjemmestøtte vil beløbe sig til 6.870 kr. på et år eller 570 kr. pr. måned.

Det foreligger ikke oplyst, i hvilket omfang kommunen har vejledt A om, hvem der skulle betale transportudgiften.

Jeg må lægge til grund, at A har accepteret, at hans datter blev sendt på efterskole ud fra kommunens oplysninger til ham om prisen.

Kommunen har endvidere den 22. juni 1996 rekvireret en flybillet til

Kommunen har efterfølgende anmodet hjemmestyret om at refundere kommunen denne billetudgift, hvilket hjemmestyret har afvist.

Kommunen har den 13. januar 1997 viderefaktureret udgiften til A's ægtefælle, som dog efter det oplyste ikke har betalt.

Kommunen har oplyst, at opkrævningen er sat i bero til afklaring af, hvem der hæfter for billetten.

A har herudover klaget til kommunen over de modtagne regninger, og har søgt tilskud fra kommunen til betalingen.

Denne henvendelse ses ikke besvaret, idet skoleinspektøren efter det oplyste mundtligt har meddelt A, at sagen var berostillet med henblik på afklaring af muligheden for at opnå hjemmestyretilskud.

Jeg bemærker indledningsvis at kommunen alene ses at have været involveret i sagsbehandlingen som følge af de procedureforskrifter, som fremgår af de oven for citerede bestemmelser i §§ 5 og 6 i direktoratets cirkulære 1/1995.

Cirkulæret indeholder således en delegation af opgaver til den kommunale forvaltning.

Delegation af opgaver fra hjemmestyret til kommunerne kræver lovhjemmel, idet kommunerne som selvstyrende myndigheder, jf. Grundlovens § 82, ikke har nogen fælles, overordnet myndighed.

Ansvar for kommunens sagsbehandling i forhold til A kan derfor ikke placeres i Hjemmestyret, idet den skete delegation savner hjemmel.

Såfremt kommunen er af den opfattelse, at hjemmestyret er ansvarlig for udgifter, som kommunen har afholdt eller kommer til at afholde i anledning af sagen, er dette et mellemværende mellem kommunen og Hjemmestyret, som ikke berører A's retsstilling.

Jeg lægger, som tidligere nævnt, til grund, at kommunens rådgivning af A om prisen for et efterskoleophold uden hjemmestyrestøtte har været afgørende for hans beslutning om at sende sin datter på efterskole.

Da kommunen har forestået billetudstedelsen, er det efter min opfattelse meget tvivlsomt, om A måtte været gået ud fra, at han – ud over den af kommunen oplyste betaling til skolen – skulle betale billetudgiften til

...

En afklaring af dette spørgsmål vil imidlertid formentlig forudsætte en bevisbevisbedømmelse, som alene kan foregå ved domstolene.

Såfremt kommunen ønsker at kræve den afholdte billetudgift refunderet af A's dødsbo, går jeg derfor ud fra, at kommunen anlægger sag mod boet for at søge sit krav fastslået.

For så vidt angår den af A afholdte udgift til returrejse for ... på 6.695 kr. og opkrævningen på ... Ungdomsskole på 11.890 kr., som er 5.020 kr. større end det beløb, som kommunen havde stillet A i udsigt, at han skulle betale, bemærker jeg, at kommunens eventuelle pligt til at skulle betale disse udgifter, beror på en erstatningsretlig bedømmelse.

Jeg bemærker til dette spørgsmål, at kommunens sagsbehandling ikke kan anses for omfattet af den almindelige vejlednings- og bistandspligt efter sagsbehandlingslovens § 7, idet kommunen har rådgivet A i en sag,

som har ligget uden for kommunens myndighedsområde. Jeg erindrer herved om, at delegationen af opgaver til kommunerne, som sket i direktoratets cirkulære 1/1995 ikke har hjemmel.

Kommunen har således ikke haft pligt til at rådgive og bistå A i sagen.

Det følger imidlertid af god forvaltningsskik, at myndighederne også yder vejledning og bistand, på områder, hvor kommunen ikke har pligt hertil.

Jeg finder derfor, at kommunens sagsbehandling må bedømmes i forhold til principperne for god forvaltningsskik.

Det følger af god forvaltningsskik, at kommunen i den foreliggende sag, hvor kommunen har optrådt på en måde, som har været egnet til at give borgerne opfattelsen af, at kommunen kunne forestå sagsbehandlingen om formidling af efterskoleophold, har skullet bestræbe sig på at yde en informativ og retvisende vejledning og bistand til borgerne.

Jeg finder det derfor overordentlig uheldigt, at kommunens oplysninger til A om, hvilke udgifter han måtte forvente at skulle afholde, hvis han sendte sin datter på efterskoleophold i Danmark, har været mangelfulde og forkerte.

Det er i den forbindelse uden betydning for kommunens pligt til at yde fyldestgørende vejledning, om kommunen gik ud fra, at der kunne opnås refusion eller tilskud fra Hjemmestyret.

At kommunens vejledning og bistand til A ikke har levet op til god forvaltningsskik er imidlertid ikke ensbetydende med, at kommunen har pådraget sig et erstatningsansvar.

Om kommunen kan drages til ansvar beror, som nævnt, på en erstatningsretlig vurdering.

Ansvar for manglende eller mangelfuld vejledning er et professionsansvar, det vil sige, at målestokken for, om der er begået fejl, følger normerne for erhvervsmæssig rådgivning, hvorom jeg henviser til den erstatningsretlige faglitteratur.

Det falder uden for min virksomhed at tage stilling til, om kommunen har pådraget sig et sådant erstatningsansvar, idet denne bedømmelse må foretages af domstolene, hvis der ikke kan opnås enighed mellem A's dødsbo og kommunen.

Jeg finder i tilknytning hertil anledning til at udtale, at det er min opfattelse, at kommunen efter almindelige regler om myndighedernes pligt til at besvare henvendelser fra borgerne har været, og fortsat er forpligtet til, at tage stilling til, hvad A's klage til kommunens kultur- og undervisningsudvalg over kommunens rådgivningslærer og ansøgningen om tilskud til udgifter, giver anledning til.

Jeg finder det er en beklagelig fejl, at kommunen har besluttet at stille hans henvendelse i bero til det var afklaret, om hjemmestyret efterfølgende ville yde tilskud.

Da de udgifter, som er afkrævet A, er affødt af kommunens rådgivning, er det således kommunens opgave efter A's henvendelse om spørgsmålet, at vurdere om rådgivningen af A har været af en sådan karakter, at A kunne kræve erstatning af kommunen, og hvad klagen over rådgivningslæreren i øvrigt måtte give kommunen anledning til.

Om hjemmestyret eventuelt vil dække en del af udgifterne er ikke relevant for kommunens pligt til at besvare A's henvendelse.

Jeg henstiller derfor samtidig, at kommunen tager stilling til, hvad A's henvendelse til kultur- og undervisningsudvalget om sagen giver anledning til.

Jeg foretager mig i øvrigt ikke yderligere i anledning af klagen til mig. Jeg har ved særskilt brev og ved kopi af dette brev orienteret A's dødsbo om resultatet af min behandling af sagen."

Jeg erindrede ved brev af 9. december 2002 kommunen for svar. Jeg havde ved beretningsårets udløb ikke modtaget svar.